

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 2362

София, 01.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо гражданско отделение, в закрито заседание на двадесет и шести юли две хиляди двадесет и трета година в състав:

Председател: МАРГАРИТА СОКОЛОВА

Членове: СВЕТЛАНА КАЛИНОВА

ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА

като разгледа докладваното от съдия Генчева ч. гр. д. № 2925 по описа за 2023 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 274, ал.3, т.1 ГПК.

С определение № 1762 от 27.07.2022 г. по ч. гр. д. № 841/2022 г. на Бургаския окръжен съд е потвърдено определение от 11.04.2022 г. по гр. д. № 716/2019 г. на РС-Карнобат, с което е прекратено производството по отношение на иска за прогласяване нищожност на делбата по гр. д. № 381/2015 г. на РС-Карнобат.

Въззивният съд е приел, че производството по гр. д. № 716/2019 г. е образувано по искове на И. Х. Х. и Х. Ч. срещу Ф. С. Х., М. Р. Ш., У. Р. Ч., Ф. Х. Х., Ш. И. Х., А. И. Х., Ф. И. Ш., Ю. Д. Х., М. Д. Х., А. Д. С., И. Д. А., А. И. О., Ф. И. А., А. И. М., Х. Ю. И., Е. Х. Ю., Х. Х. Ю., И. Х. Ю., А. Х. Х., Ф. Х. Х., А. Х. Ю., З. И. Ч. и М. И. Ч. за делба на 8 поземлени имота, наследствени от Х. Л. Ч., б. ж. на [населено място], починал на 12.10.1965 г., както и за прогласяване нищожността на извършваната делба по гр. д. № 381/2015 г. по описа на КРС на същите недвижими имоти поради това, че в нея не участват всички наследници на общия наследодател и по-конкретно – наследниците на четвъртото му дете – И. Х. Л. – ищцата по второто дело Х. Ч. и ответниците З. И. Ч. и М. И. Ч..

При извършена проверка въззивният съд е приел, че пред РС-Карнобат е висящо гр. д. № 381/2015 г., което е за делба на същите имоти, между същите страни, с изключение на ищцата Х. Ч. и

ответниците З. И. Ч. и М. И. Ч.. Делото се намира във втората фаза на делбата, като към момента е спряно до приключване на гр. д. № 716/2019 г. на КРС.

Въззивният съд е обсъдил практиката на ВКС по въпроса кога може да се предяви иск за нищожност на делба – при приключена първа фаза - определение от 25.10.2012 г. ВКС, I г. о. по ч. гр. д. № 490/2012 г. и определение № 430/13.12.2013 г. по гр. д. № 6524/2013 г. на ВКС, II г. о., или едва след като делбата е извършена с влязло в сила решение – определение № 172 от 07.04.2016 г. по ч. гр. д. № 653/2016 г. на ВКС, IV ГО, определение № 359 от 18.06.2014 г. на ВКС по ч. гр. д. № 3119/2014 г., I г. о., ГК, решение № 91 от 17.06.2013 г. на ВКС по гр. д. № 651/2012 г., I г. о., и др., като се е присъединил към втората група решения, тъй като текстът на чл.75, ал.2 ЗН изрично сочи хипотезата на нищожност на „извършената“ без участието на всички съделители делба, т. е. делбата следва да е приключила с влязло в сила решение по втората фаза на делбата. По тази причина въззивният съд е споделил извода на първата инстанция, че след като делбата, чиято нищожност се иска да бъде прогласена, не е все още извършена, то и предявеният иск за нищожност е недопустим, поради което правилно делото по този иск е било прекратено.

Частна касационна жалба срещу въззивното определение е подадена от ищците И. Х. Х. и Х. Ч..

Сочи се становището на въззивния съд по въпроса дали е допустим иск за нищожност на допуснатата, но неизвършена делба и се подчертава, че е налице противоречива практика на ВКС по този въпрос. Искането за предприемането на действия за създаването на еднопосочна практика.

В изложението към жалбата се поддържат основанията по чл.280, ал.1, т.2 и т.3 ГПК за допускане на касационно обжалване. Повтарят се оплакванията и исканията в касационната жалба и се прилага противоречивата практика на ВКС.

Ответниците не вземат становище по частната жалба.

Върховният касационен съд, състав на първо гражданско отделение, приема следното:

Частната жалба е процесуално допустима, тъй като е подадена в срок, от надлежна страна, срещу определение на въззивен съд, с което се потвърждава преграждащо определение на първата инстанция, което подлежи на обжалване пред ВКС на основание чл.274, ал.3, т.1 ГПК. Не е налице и пречката на чл.274, ал.4 ГПК.

Поставеният въпрос по чл.280, ал.1 ГПК е обуславящ по смисъла на т.1 на ТР № 1/19.02.2010 г. по тълк. д. № 1/2009 г. на ОСГТК на ВКС. Затова по него следва да се допусне касационно обжалване.

Налице е противоречива практика на ВКС по въпроса, изразена в определения по чл.274, ал.3, т.1 ГПК. Така в определение № 542 от 25.10.2012 г. по ч. гр. д. № 490/2012 г. на ВКС, I г. о., е прието, че иск за прогласяване нищожност на делба поради неучастие на съсобственик е допустим и тогава, когато тя е допусната, но все още не е извършена. Обратното е прието в определение № 359 от 18.06.2014 г. на ВКС по ч. гр. д. № 3119/2014 г., I г. о. В двете определения се дава противоречив отговор на един и същ правен въпрос, по който е допусната касационно обжалване. Тезата, че иск за нищожност на делба не е допустим, ако тя е допусната, но не е извършена, е застъпена и в определение № 172 от 07.04.2016 г. по ч. гр. д. № 653/2016 г. на ВКС, IV ГО, макар с него да не е допуснато касационно обжалване.

Наличието на противоречива практика на ВКС, установена с определения по чл.274, ал.3, т.1 ГПК, обуславя сезиране на ОСГТК за издаване на тълкувателно решение на основание чл.292 ГПК.

Воден от изложеното, Върховният касационен съд, състав на първо гражданско отделение,

О П Р Е Д Е Л И:

ДОПУСКА касационно обжалване на определение № 1762 от 27.07.2022 г. по ч. гр. д. № 841/2022 г. на Бургаския окръжен съд.

СПИРА производството по настоящото дело на основание чл.292 ГПК.

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданската колегия на ВКС да се произнесе с тълкувателно решение по въпроса допустим ли е иск по чл.75, ал.2 ЗН за нищожност на делба, ако тя е допусната, но все още не е извършена.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: